

Reactie CNV Vakcentrale op SP initiatiefwetsvoorstel Eerlijk Delen

Het CNV is positief over het SP-initiatiefwetsvoorstel 'Eerlijk delen' waardoor werknemers niet alleen medewerker zijn, maar ook mede-eigenaar. Het past in de CNV visie op bedrijven als een 'gemeenschap van werkenden' die met elkaar verantwoordelijkheid nemen voor de toekomst van dat bedrijf.

Het CNV vindt daarmee financiële participatie van werknemers in de eigen onderneming nastrevenswaardig, maar het CNV verbindt hieraan wel een aantal duidelijke randvoorwaarden:

1. Financiële participatie is voor alle werknemers in de onderneming (inclusief flexkrachten) op basis van vrijwilligheid toegankelijk, niet alleen voor bepaalde groepen;
2. Financiële participatie geldt ook voor flexkrachten. Indien deze krachten worden uitgesloten van de regeling, kan dat een tot gevolg hebben dat vaste krachten worden vervangen door flexkrachten (waterbedeffect). Dit laatste is zeer ongewenst gezien de 'doorgeschoten flex' in Nederland.
3. Financiële participatie is geen vervanging van het primaire loon;
4. Als er aandelen zijn voor werknemers moeten zij gezamenlijk ook meer dan 5% van de uitstaande aandelen kunnen verwerven, om daarmee een 'aanmerkelijk belang' te krijgen;
5. Aandelen worden bij voorkeur gekocht uit winstdeling, overuren en dergelijke. Als ze wel uit het loon gekocht worden, mag dit niet meer dan een beperkt percentage van het loon zijn;
6. Financiële participatie wordt niet gekoppeld aan individuele prestaties;
7. Financiële participatie dient niet het korte termijnbelang, maar het langetermijnbelang van de organisatie;
8. Financiële participatie kan alleen ondernemingsgewijs worden ingevoerd, niet elk bedrijf leent zich er voor. In een bedrijfstak-cao kunnen alleen kaders worden afgesproken. In een bedrijfstak-cao kan worden afgesproken de financiële werknemersparticipatie in de bedrijfstak te bevorderen. In de individuele ondernemingen/organisaties worden hierover vervolgens afspraken gemaakt.
9. Financiële participatie kan alleen in overleg/samenwerking met vakbonden en onder instemming van een meerderheid van het personeel in een onderneming ingevoerd worden, dit in verband met de raakvlakken met het beloningsbeleid.

Werknemersparticipatie staat nog teveel in de kinderschoenen om de uitvoering ervan aan de onderneming en de OR'en over te laten. Daarnaast is de werknemersparticipatie van groot belang voor werknemers en dient de vakbond dan ook vertegenwoordigd te zijn in de besluitvorming en de uitvoerende taak. Om die reden zou naast de OR tevens de vakbond het recht moeten hebben om het initiatief te nemen de ondernemer te verzoeken een 'STAK' op te richten.

Het wetsvoorstel van de SP vraagt verder om een zware en veranderende voor de OR in de onderneming. Helaas is het aantal ondernemingen dat OR-plichtig is en een OR heeft in 2017 van 71% afgenomen naar 67% en daarna, ondanks de inspanningen van sociale partners in ondernemingen en in de SER, stabiel gebleven op 67%. Daar waar er OR'en zijn is de kwaliteit van de medezeggenschap niet altijd gegarandeerd. Dit hangt af van de continuïteit van de OR, de individuele kennis en kwaliteiten van OR-leden, de samenwerking met de ondernemer, etc.

In het concept initiatiefwetsvoorstel treden de leden van de OR op als bestuur van de STAK. Ze gaan de werknemers ook vertegenwoordigen tijdens de algemene vergadering van aandeelhouder. Dit vraagt om een goed werkende OR met gekwalificeerde OR-leden. De rol van OR-leden verandert ook; zij dragen niet alleen medezeggenschap over het reilen en zeilen in het bedrijf, maar ze krijgen ook een financieel belang bij het behalen van winst van de onderneming. Dit kan leiden tot een andere beoordeling van de gang van zaken binnen de onderneming. Een voorwaarde is ook dat de financiële kennis van de OR op orde gebracht moet worden. De OR kan zich op grond van de WOR nu al laten bijstaan door financiële adviseurs, maar mogelijk is dat onvoldoende en moet de financiële kennis in de OR zelf verankerd worden.

Zoals hierboven genoemd is de werknemersparticipatie van groot belang voor werknemers. Om de OR in zijn veranderende rol bij te staan en een minder werkgeversafhankelijke rol in te kunnen nemen, zouden werknemersorganisaties ook zitting moeten krijgen in het bestuur van de STAK.

Het CNV is van mening dat als "bijvangst" de rol van de medezeggenschap versterkt kan worden door dit wetsvoorstel.